

Biserica din Tioltiur (aspect din anul 1984)

prinderii unor piese. Conservarea presupunea o intervenție de specialitate. S-a făcut apel la Laboratorul zonal de conservare-restaurare din cadrul Muzeului de istorie, care a desfășurat în bucăți cele două grupuri, aplicându-le în laborator un tratament de consolidare și conservare. După asamblarea fragmentelor și consolidarea suportului, sculpturile au fost ridicate și reasezate la locul lor, redând edificiului monumentalitatea și unitatea inițială.

În cadrul muzeului, în prezent se are în vedere corelarea planurilor de cercetare și evidență a patrimoniului vechi cu acțiunile noi de sistematizare teritorială. O sumară investigație a pus în evidență vechimea multora

dintre așezări, dovedind continuitatea de locuire românească a acestor meleaguri. În cadrul acestui program se urmăresc, pe de o parte, întocmirea unor documente exhaustive asupra evoluției așezărilor, tradițiilor și valorilor etnografice, decelarea valorilor cadrului natural și resurselor ce au asigurat viața acestora etc., iar, pe de altă parte, găsirea modalităților adecvate de ocrotire a tuturor categoriilor de monumente ce se află în aceste așezări. Consider că este necesară completarea legislației de investiții pentru a permite executarea acestor studii înaintea perioadei de execuție, la fel cum se finanțează și se execută proiectarea.

Consider că schimburile de opinii între specialiștii din toată țara sînt foarte utile. Eficiența răspunsurilor privind ocrotirea patrimoniului cultural național, a monumentelor în special, este un element din care toți avem de învățat. Reluarea simpozioanelor, avînd ca temă protejarea patrimoniului arhitectural, de către C.C.E.S., care să dea posibilitatea cunoașterii acțiunilor de ocrotire din toată țara, ar fi binevenită. Căci, valorificarea unor experiențe locale prin reviste de specialitate, care nu ajung încă la o difuzare unitară în toate zonele, este insuficientă. Dificultățile mari înregistrate în diferite zone și la diferite niveluri pentru ocrotirea monumentelor de arhitectură, pentru introducerea lor în circuitul public apar, cred, și din lipsa de informare asupra istoriei unui loc sau a unui monument, asupra semnificației lor, pentru înțelegerea sensului conservării științifice. Este deosebit de important să se găsească modalități de informare lesnicioase și unitare pentru publicul larg, dar și a organelor de avizare, a proiectanților și edililor asupra încărcăturii complexe și nuanțate ce o poartă monumentele noastre: înălțătorul sentiment al strămoșilor, față de locul pe care au continuat să creeze urmînd strămoșilor.

Poate, astfel, materiale bine intenționate în fond, dar insuficient elaborate, nu vor mai fi date publicității pînă la încheierea lor, așa cum se mai întîmplă cu unele studii de cercetare a arhitecturii tradiționale. Personal, consider că prin omisiunile și scăderile unora dintre ele se face un deserviciu fondului nostru de arhitectură tradițională.

Arh. MIHAELA BODEA,

Oficiul pentru patrimoniul cultural național al județului Cluj

ASPECTE ALE STĂRII DE CONSERVARE A MONUMENTELOR MARAMUREȘENE

S-au efectuat numeroase reparații, consolidări de zidărie și tencuieli la monumente de arhitectură din întregul județ Maramureș în: **Baia Mare** (biserica cu hramul „Sfînta Treime” — 1717—1720; Monetăria, 1734—1739); **Sighetu Marmăției** (Biserica reformată, sec. XIV—XV); Berchez (Biserica reformată, sec. XV—XVI); **Baia Sprie** (casa parohială romano-catolică, 1773; Biserica romano-catolică, 1846—1858).

S-au întreprins lucrări de consolidare, reparații parțiale, tencuieli și alte amenajări la unele monumente de arhitectură urbană, precum și recondiționări la fațade din **Baia Mare**: casă sec. XVIII — reparații șarpantă lemn, consolidare zidărie, tencuieli etc.; complexul „Minerul”, 1911—1913, reamenajări interioare, recondiționări decorații exterioare, recondiționări fațade exterioare; casa Iancu de Hunedoara, sec. XV, consolidare structură de rezistență, recondiționări fațade exterioare; Turnul Măcelarilor, 1697, consolidări structură de rezistență, reamenajări interioare, amenajarea spațiului de incintă; Oficiul salinar, 1748, consolidarea structurii de rezistență,

intervenții pentru eliminarea igrasiei, reamenajări interioare, extinderi în incinta interioară, refacerea fațadei; **Baia Sprie**: casă, 1739, consolidări și reparații șarpantă, recondiționări fațadă exterioară; **Sighetu Marmăției**: clădirea prefecturii, reparații capitale integral, reamenajări, consolidări structură de rezistență, reparare șarpantă, igienizare; Mănăstirea piariștilor — sec. XVIII, recondiționare fațadă; Liceul pedagogic, 1802, consolidare structură de rezistență.

S-au efectuat lucrări de consolidare, finisare și reamenajare, conform cerințelor muzeografice la următoarele **clădiri memoriale**: casa „Ion Siugariu” (Băița); casa muzeu „Martirii de la Moisei”; casa „Vasile Lucaci” (Sișești); școala „Vasile Lucaci” (Sișești). Sînt în curs de desfășurare lucrări de reparații capitale și drenaje anti-igrasie la casa „George Pop de Băsești” (Băsești).

În perioada 1976—1987 s-au efectuat reparații parțiale și capitale la un număr de 26 **monumente de arhitectură populară** în localitățile: Posta (biserica cu hramul „Sf. Ioan Botezătorul”, 1675); Cupșeni (biserica cu

hramul „Sf. Arhangheli“, 1600); Ieud (cea cu hramul „Nașterea Maicii Domnului“, sec. XVII); Bârsana (biserica cu hramul „Intrarea în Biserică“, 1720); Rozavlea (biserica cu hramul „Sf. Arhangheli“, 1716); Săliștea de Sus (biserica cu hramul „Sf. Nicolae“, 1736); Tăuții de Sus (monumentul cu hramul „Sf. Apostoli“, 1797); Vima Mică (monumentul cu hramul „Sf. Arhangheli“, sec. XVIII); Borșa (biserica „Sf. Arhangheli“, 1700); Cornești (biserica „Sf. Nicolae“, 1800); Poienile Izei (biserica „Cuvioasa Paraschiva“, 1700); Valea Chioarului (biserica „Sf. Nicolae“, sec. XVII); Rona de Jos (biserica „Adormirea Maicii Domnului“, 1641); Poienile de sub Munte (biserica „Schimbarea la față“, 1788); Plopiș (biserica „Sf. Arhangheli“, 1798); Dobricul Lăpușului (biserica „Intrarea în Biserică“, sec. XVII); Hârnicești (monumentul „Nașterea Precistei“, 1665); Bogdan Vodă („Sf. Nicolae“, 1718); Ferești („Sf. Nicolae“, 1700); Șurdești („Sf. Arhangheli“, 1721); Coruia (biserica „Sf. Ana“, 1794); Călinești-Căieni (biserica „Nașterea Domnului“, 1700); Budești-Josani (biserica „Sf. Nicolae“, 1643) și Budești-Susani (biserica „Sf. Nicolae“, 1586).

Intervențiile au avut în vedere consolidarea structurii de rezistență, repararea șarpantelor și a altor elemente anexe din esență lemnoasă. Nu s-au făcut intervenții la pictura parietală.

Acțiuni intense urmăresc dezvoltarea rezervațiilor de arhitectură populară: Muzeul județean Maramureș și, respectiv, Muzeul maramureșean Sighetu Marmăției, prin achiziționarea, restaurarea, tratarea și reamenajarea a noi obiective, precum și prin tratarea și reparații periodice la cele existente.

De asemenea, periodic, s-au efectuat și se efectuează lucrări de reamenajări și întreținere a monumentelor eroilor de la Baia Mare și Sighetu Marmăției.

Oficiul județean pentru patrimoniul cultural național inițiază periodic instructaje cu prelucrarea normelor de conservare, pentru cunoașterea procedurii legale de avizare a reparațiilor și restaurărilor, precum și aplicarea Legii 63/1974 și a celorlalte normative adiacente privitoare la regimul bunurilor de patrimoniu cultural na-

țional, cu deținătorii de monumente, în special cu reprezentanții cultelor. În acest sens, documentația corespunzătoare lucrărilor de restaurare și reparații parțiale la obiectivele menționate anterior a fost avizată conform procedurii legale, O.P.C.N. urmărind respectarea prevederilor cuprinse în avizul Direcției economice și a patrimoniului cultural național. Majoritatea lucrărilor de reparații menționate au fost finanțate de către beneficiari.

În domeniul valorificării monumentelor, în afara celor curente, turistice sau ocazionate de evenimente festive, subliniem acțiunile complexe ce se desfășoară în cadrul rezervațiilor de arhitectură populară: spectacole folclorice; demonstrații ale creatorilor populari contemporani; parada portului popular; târguri artisanale, realizate în colaborare cu Centrul de îndrumare a creației populare și mișcării artistice de masă. De asemenea, semnalăm o activitate permanentă — Tîrgul cergilor — organizată în incinta Turnului Măcelarilor, Baia Mare. Se preconizează organizarea, în luna octombrie, în cadrul festivalului „Toamna băimăreană“, a unei dezbateri cu privire la asanarea și restaurarea zonelor urbane vechi — monumente istorice și de arhitectură, cu participarea unor specialiști din țară.

În vederea eliminării unor aspecte care complică activitatea de restaurare și amenajare adecvată a monumentelor istorice, considerăm utile următoarele propuneri:

— prevederea expresă în bugetele consiliilor populare a necesarului de fonduri pentru restaurări, corespunzător priorităților locale;

— acordarea corespunzătoare de repartiții consiliilor populare sau muzeelor județene pentru materialele necesare lucrărilor de reparații, întreținere și restaurare: material lemnos (birne, șindrilă, scînduri etc.), ciment, pigmenți.

ION IGNA,

directorul Muzeului Județean Maramureș

UNELE ASPECTE ALE ACTIVITĂȚII OCROTIRII ȘI VALORIFICĂRII MONUMENTELOR ISTORICE DIN JUDEȚUL OLT

În lista monumentelor istorice, județul Olt figurează cu 87 de monumente de toate tipurile (arheologice, istorice, arhitectonice, artă plastică). Dintre acestea, în cursul anilor 1986—1987, au fost cuprinse în operații de restaurare 18, iar în anul 1988 se realizau restaurări de pictură la trei monumente, consolidări și reparații zidărie la alte trei monumente (dintre care cel mai important este cula de la Cîmpu Mare, com. Dobroteasa), precum și reamplasarea monumentului Ecaterina Teodorescu din Slătina, integrat în ansamblul arhitectonic și peisagistic al municipiului, mult mai adecvat decît în vechea poziție.

Sînt avizate documentațiile pentru lucrările de restaurare a monumentelor de la Fălcoiu, Cioroiu (ambele consolidate din punct de vedere al rezistenței în anii anteriori), Greci și Caracal (la acesta din urmă realizîndu-se, în prealabil, protecția împotriva apelor pluviale).

S-au întocmit documentațiile științifice necesare restaurării monumentelor de la Sîmburești (Curtea lui Marcu Armașul, sec. XVII), Milcov Deal și Deleni, iar, în viitor, urmărind restaurarea culei de la Enoșești (Piatra-Olt).

În activitatea Oficiului județean pentru patrimoniu figurează următoarele sarcini:

— studiul concret al problematicei legate de restaurare și, ulterior, avizarea devizului cu observații, obiec-

ții și condiții ce urmează a fi analizate la nivelul C.C.E.S.;

— urmărirea periodică a lucrărilor de restaurare în curs și a tehnicilor folosite de restauratori (de către spe-

Aspect al restaurării stăreției Mănăstirii Brâncoveni (1986)

